

Impact Kompanjon aan Huis

2023-2024

Ondanks de beperkte personeelsbezetting zetten we als Kompanjon sterk in op kwalitatief onderzoek. Hierbij letten we steeds op een persoonlijke aanpak en zorgvuldig werken. We staan open voor wat beter kan en geven signalen die belangrijk zijn voor het lokale beleid door. In onze onderzoeksbenadering kijken we niet alleen naar cijfers, maar vooral naar de menselijke impact van ons werk.

De impact van de ondersteuning door een Kompanjon is er op meer vlakken dan enkel het schoolse. Onze coaches en studenten ondersteunen ook bij het zoeken naar vrijetijdsactiviteiten, stappen met de gezinnen naar diensten in de buurt die hen kunnen helpen bij allerlei zaken zoals opvoedingsvragen, administratie, taallessen... Ze vormen ook vaak een brug met de school. Door samen info op te zoeken, versterken ze ook hun digitale vaardigheden en zelfredzaamheid. Ouders en kinderen leren van zichzelf waar ze sterk in zijn door de positieve aanpak van onze studenten. Dit geeft zelfvertrouwen aan alle gezinsleden. De resultaten van de impactmeting rond empowerment bevestigen dit.

1. Doelgroep, respons en opzet

Kompanjon ondersteunde in het schooljaar 2023-2024 46 unieke gezinnen, verspreid over de wijken Deurne-Noord, Kiel, Linkeroever en Luchtbal. In totaal vonden 58 gezinstrajecten plaats, want 12 gezinnen werden een volledig schooljaar ondersteund. In totaal namen 30 van de 46 gezinnen deel aan de impactmeting, wat voldoende is om kwalitatief significant te zijn. De gezinnen die niet deelnamen, ervaren een te grote taalbarrière, waren ongeletterd of het contact met de coach viel weg na het afronden van de ondersteuningsperiode.

De vragenlijst is onveranderd gebleven ten opzichte van de voorbije schooljaren. De vragenlijst wordt ingevuld met behulp van de coach. Er wordt een score van 1 tot 5 gegeven, met 5 als beste resultaat. De respons van de gezinnen biedt ons de kans de werking bij te schaven en meer te focussen op de punten die de gezinnen aangeven.

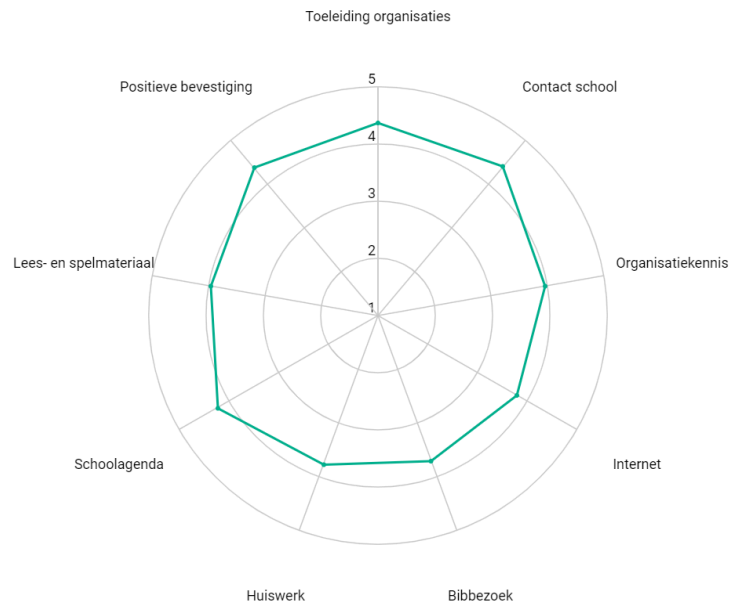
De vragenlijst is opgebouwd uit verschillende thema's en te vinden in de bijlage. Per thema zijn de bevindingen genoteerd en gestaafd met voorbeelden en verhalen die de gezinnen vertellen tijdens deze evaluatie.

- Werken aan empowerment : vraag 1
- Zelfredzaamheid verhogen: vragen 2 en 3
- Digitale zelfredzaamheid verhogen: vragen 4 en 5
- Schoolse zelfredzaamheid verhogen: vragen 6 en 7
- Ouders voelen zich overtuigd competent: vragen 8 en 9

2. Bevindingen

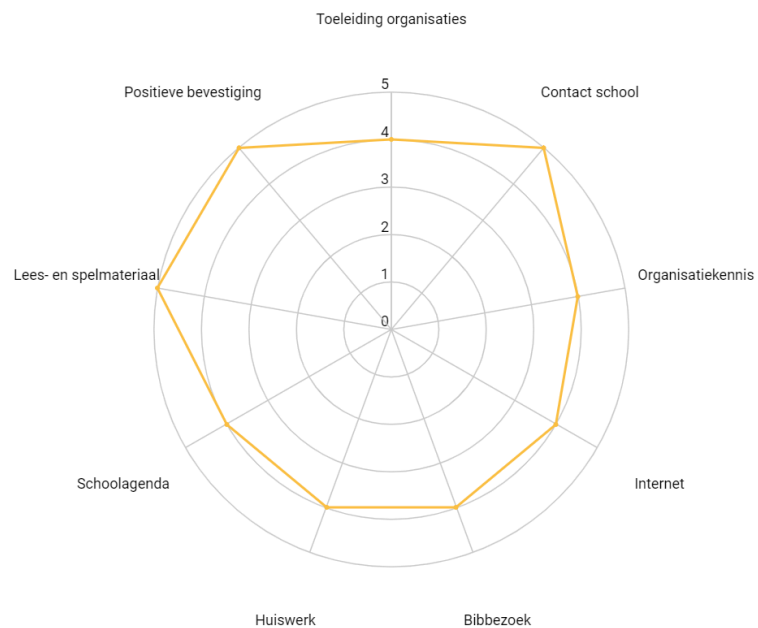
De radargrafiek met de groene lijn geeft de gemiddelde score van de antwoorden per vraag aan. De laagste gemiddelde score (3,70 op 5) is terug te vinden bij de vraag: "Na de ondersteuningsperiode ga ik zelf met de kinderen naar de bib of speltheek". De hoogste gemiddelde score (4,40 op 5) vinden we terug bij de vraag: "Na de ondersteuningsperiode kan ik makkelijker de (zorg)juf aanspreken bij vragen of zorgen". Opvallend is dat dit dezelfde vragen zijn waarop vorig jaar het hoogste en laagst gescoord werd. Toen werd er voor de vergelijking gekeken naar het percentage antwoorden dat hoger dan 3 lag.

Gemiddelde score op 5 gegeven per vraag

De radargrafiek met de gele lijn geeft weer welk antwoord het vaakst gegeven wordt door de ouders. Hierbij zien we dat bij de vragen "Na de ondersteuning van Kompanjon durf ik nu gemakkelijk de (zorg)juf aan te spreken als ik een vraag heb of als ik me zorgen maak.", "Na de ondersteuning van Kompanjon zorg ik voor meer lees- en spelmateriaal in huis" en "Na de ondersteuning van Kompanjon vzw geef ik mijn kind(eren) meer positieve bevestiging, gemakkelijk een compliment." het vaakst gegeven antwoord 5 op 5 is.

Vaakst gegeven antwoord per vraag

2.1. Toeleiding naar organisaties

Gezinnen worden door de studenten en coaches toegeleid naar lokale diensten en organisaties of naar meer specifieke hulpverlening. De focus ligt op laagdrempelige organisaties en diensten waar de gezinnen zelf kunnen binnenstappen, zoals de lokale Huizen van het Kind, wijkbibliotheken of het OCMW. Ook Kras, Sportpret, JES, Jespoo en Buurtsport werden vernoemd. Daarnaast helpen de coaches en studenten de gezinnen met een aanmelding bij 1 Gezin 1 Plan, Homestart en andere organisaties waarvoor een (digitale) aanmelding vereist is. De werkingen die het vaakst vernoemd werden waren de HvhK, Sportpret en 1G1P. Ook de bibliotheek is voor bijna alle gezinnen bekend. 93% van de gezinnen gaf aan minstens 1 nieuwe dienst te kennen na het ondersteuningstraject.

2.2. Contact ouder - school

De inspanningen van vorig jaar om het contact tussen de ouders en de school te verbeteren werden ook dit schooljaar voortgezet en met succes! 86% van de bevroegde ouders gaf aan dat het contact met de school heel goed zat. Geen enkel gezin vertelde over slechte contacten, bij sommigen was dit wel beperkt tot de oudercontacten. We merken dus dat de inspanningen om de contacten met de klasleerkrachten, zorgcoördinatie of directie te faciliteren hun vruchten afwerpen. De studenten en coaches gaan regelmatig mee naar oudercontacten en bereiden deze gesprekken voor met de ouder(s). De ouders voelen zich hierdoor zelfzekerder om moeilijke gesprekken aan te gaan, vertellen ze. Ouders die al een ondersteuningstraject bij Kompanjon gekregen hadden, gaven aan dat ze zich nu ook zonder de student of coach zeker genoeg voelden om deze contacten te leggen. Een waardevolle evolutie!

Ook de scholen zelf zetten zich in om op een laagdrempelige manier contact te leggen met de ouders. Leerkrachten zijn bereikbaar via whatsapp of op de speelplaats en ook de zorgcoördinatoren zijn veel zichtbaarder en op die manier meer aanspreekbaar voor de ouders. Dit wordt geapprecieerd door de ouders, merkten we tijdens de evaluatie. De brug tussen ouder(s) en school wordt hierdoor steeds steviger. Wij blijven eraan werken om het contact tussen de school en elke ouder zeer goed te laten verlopen.

2.3. Ouders informeren

De coaches en studenten informeren de ouders regelmatig over initiatieven die in de wijk van het gezin doorgaan. Tijdens de leergroepen en via een Whatsappgroep worden alle activiteiten doorgegeven aan de studenten, die deze informatie dan weer op maat doorgeven aan de gezinnen. Ze nemen folders mee naar de gezinnen en/of verkennen het digitale aanbod met hen, bijvoorbeeld via vakantiekiezer.antwerpen.be als het gaat om vrijetijdsactiviteiten. Maar ook initiatieven rond welzijn en opvoeding worden niet vergeten. Door de gezinnen op een laagdrempelige manier informatie op maat te geven en hen te tonen waar ze alles kunnen vinden, zorgen we ervoor dat ze ook na de ondersteuningsperiode weten welke initiatieven er zijn en hoe ze ervoor moeten inschrijven.

We vinden het ook belangrijk om de ouders het belang van (educatief) spelen te leren kennen. Spelen wordt soms als tijdverlies gezien door de ouders, zeker tijdens de ondersteuningsmomenten. Maar leren omgaan met winst en verlies, geduld, fijne motoriek,... zijn maar enkele van de positieve aspecten. Daarnaast is het educatief spelen een hele goede manier om extra te oefenen, zonder de hele tijd het gevoel te hebben van bezig te zijn met schoolwerk. De motivatie van de kinderen blijft hierdoor groot.

2.4. Zelfredzaamheid vergroten - huiswerk maken

Hulp bij het schoolwerk van de kinderen is vaak de eerste hulpvraag van de ouders. In de voorbije schooljaren merkten we dat, voor een groot deel van de ouders, het moeilijk bleef om hun kinderen te ondersteunen bij het schoolwerk. We merken in de aanmeldingen dat er steeds vaker de vraag komt om de ouders en kinderen aan te leren hoe ze het schoolwerk moeten inplannen, motiveren om eraan te beginnen en hoe ze moeten studeren. Daarnaast vroegen ouders vaak hoe zij hun kind wel konden helpen bij het schoolwerk. Dit werd dan ook één van de focuspunten van dit schooljaar.

63% van de ouders gaf aan beter te weten hoe ze hun kind(eren) kunnen helpen bij het maken van het huiswerk. De ouders leerden hoe ze hun kinderen konden motiveren om aan het huiswerk te starten, aangezien dat vaak al een grote eerste stap is. Door aanwezig te zijn en interesse te tonen in wat de kinderen moeten doen en leren, was een deel van de kinderen al geholpen. Samen aan het werk zijn, bleek ook een goede methode om de kinderen te motiveren. Dit zijn natuurlijk methodes die enkel werken bij kinderen waarbij de motivatie er niet is om schoolwerk te maken.

Een deel van de ouders gaat echt mee aan de slag tijdens de ondersteuning en helpt één van de kinderen met het schoolwerk, terwijl de student met het andere kind aan de slag is. Vaak gaat de ouder aan de slag met wiskunde, aangezien ze zich hierin zekerder voelen om te begeleiden en uitleg te geven. De taalvakken zijn uitdagender voor vele ouders, gezien de taalbarrière die er vaak heerst. We hebben ook enkele ouders die analfabeet zijn of enkel kunnen lezen in hun moedertaal. Bij deze gezinnen worden broers of zussen soms aangemoedigd om elkaar te helpen bij de taalvakken. Zo lezen een grote broer en zus (waarvan de broer moeite heeft met lezen) voor aan de kleine zus die nog in de kleuterschool zit. Op deze manier zorgen de oudere kinderen voor taalstimulering bij de jongste, oefenen ze verder op het (voor)lezen en voelt de ouder zich minder slecht omdat ze hun kinderen zelf niet kunnen helpen.

Andere ouders voelen zich inhoudelijk niet voldoende sterk om te ondersteunen, door de eerder genoemde taalbarrière en/of analfabetisme of het niet- of kortgeschoold zijn. Deze gezinnen worden, indien er geen verdere hulpvragen meer zijn, doorgestuurd naar de huiswerkbegeleidingsdiensten in de wijken. Helaas botsen zij ook hier vaak op een wachtlijst. Gezinnen waar er nog andere hulpvragen zijn, krijgen wel nog een periode verlenging.

2.5. Zelfredzaamheid vergroten - studieondersteuning

Een onderwijscultuur in het gezin brengen, is ook een belangrijk aspect van onze werking. We bespreken de randvoorwaarden om op een goede manier voor school te werken, zoals het belang van een rustige, opgeruimde ruimte. Dit is iets wat elke ouder kan voorzien voor hun kind en ze zijn dan ook trots als ze na enkele ondersteuning een propere en lege tafel kunnen aanbieden voor de student en kinderen om aan de slag te gaan. Ze nemen jongere broertjes of zusjes mee naar een andere ruimte of voorzien ook voor hen een activiteit tijdens het maken van het schoolwerk. De tv wordt automatisch uitgedaan of stil gezet, zodat iedereen in stilte en geconcentreerd kan werken. Een gezin dat voor de tweede keer ondersteuning krijgt, woont erg klein waardoor het moeilijk is om in aparte ruimtes te werken en het huis op orde te houden. Toch zorgt de moeder er steeds voor dat er een stukje tafel vrij is en houdt ze de jongste kinderen bezig tijdens het maken van het schoolwerk. In het begin was dit vaak met de tablet. Nu wordt er al meer teken- en speelmateriaal boven gehaald voor de jongere kinderen, waardoor ze nog meer leerkansen krijgen.

Een deel van de studenten focust ook expliciet op structuur creëren. Zo vertelt één van de studentes grauaat orthopedagogische begeleiding dat de kinderen na enkele weken de schoolagenda al open

hebben liggen op de betreffende week en hun huiswerk eronder klaar ligt. Ze starten steeds met een kort spelletje, om even alle opgekropte energie eruit te laten na de lange schooldag en zijn dan klaar om aan het schoolwerk te beginnen. De kinderen vertelden dat ze hetzelfde doen op dagen waarop de studente niet langskomt. Op deze manier is het ook voor de ouder duidelijk wat de kinderen moeten doen én hebben ze nog even een leuk moment samen.

Routines zoals deze ontwikkelen zijn het ideale moment om even bij de ouders te polsen of de agenda goed begrepen is en of ze weten waar ze alles kunnen vinden. Heel wat scholen werken ondertussen met een digitale agenda, waardoor ouders ook via hun smartphone kunnen zien wat er de kinderen allemaal te doen staat de komende week. 83% van de ouders keek na de ondersteuningsperiode vaker in de schoolagenda van de de kinderen en voor alle ouders was het redelijk tot heel duidelijk hoe zij deze moeten aflezen en kunnen gebruiken voor communicatie met de leerkracht of andere zorgondersteuners.

Bij oudere kinderen ligt de focus vaker op het ontwikkelen van een passende leer methode, talentontdekking en de zoektocht naar een passende secundaire school. Zo is er een gezin in Deurne waarbij de moeder zich erg onzeker voelt nu haar oudste zoon de overstap gaat maken naar het secundair onderwijs. De moeder vraagt de studente mee naar de oudercontacten. Ze bekijken samen met de zoon de structuur van het secundair onderwijs, welke richtingen je allemaal kan volgen en hoe de aanmelding moet gebeuren. De studente vult samen met de jongen een vragenlijst in om te kijken waar zijn interesses en voorkeuren liggen en ze maken een top 5 van scholen waar hij graag naar toe zou gaan en geschikt zijn voor hem. Spijtig genoeg krijgt hij geen van zijn voorkeurscholen toegewezen en begint de zoektocht, met behulp van de studente, opnieuw.

2.6. Digitale zelfredzaamheid rond schoolgebeuren kind

Zoals hierboven vermeld, kunnen de ouders de agenda van hun kinderen steeds vaker terugvinden via Smartschool. Meer dan 65 procent van de ouders geven aan zeer vlot te kunnen werken met deze applicatie, waarop ze naast de schoolagenda ook de resultaten van hun kinderen kunnen terugvinden. Ze weten ook hoe ze met de leerkrachten kunnen communiceren. Een iets kleiner percentage dan vorig schooljaar, maar er zijn ook veel nieuwe gezinnen gestart die hun eerste ondersteuningsperiode kregen van de studenten. Ook de andere schoolplatformen zoals Bingel, Scoodle, Kabas worden getoond en uitgelegd aan de ouders. De meeste kinderen kunnen hier vlot mee weg, maar ouders geven aan niet altijd te weten of het kind aan het spelen is of aan het leren tijdens de momenten op de computer. Door samen met de student doorheen de platformen te gaan, kunnen de ouders deze nu ook herkennen.

Enkele andere ouders kregen hulp bij de zoektocht naar werk, door samen vacatures op te zoeken en een CV op te maken. Het veilig gebruik maken van het internet en indien nodig ouderlijk toezicht instellen op de apparaten van hun kinderen waren zoals elk jaar focuspunten van de studenten.

Voor meer dan 15 gezinnen voorzagen we een laptop via het Digital for Youth project van de Koning Boudewijnstichting. In bijna alle gezinnen is er minstens één smartphone aanwezig, maar een laptop of tablet om het digitale huiswerk op te maken ontbreekt in een derde van de gezinnen.

2.7. Zelfvertrouwen ouders

Jaar na jaar zien we dat na de ondersteuningsperiode het zelfvertrouwen van de ouders stijgt. De ondersteuning en babbels die de studenten hen bieden, zorgen ervoor dat de ouders zich zeker en gesteund voelen om verdere stappen te nemen met of voor hun kinderen. Dit kan gaan van moeilijke gesprekken aangaan met de school tot beroep doen op andere diensten. Zo vertelt een moeder dat ze dankzij de gesprekken met de twee studenten die bij haar langskwamen eindelijk de stap heeft durven zetten naar een dienst om het vermoeden van ADHD bij haar oudste zoon te diagnosticeren. Ze had veel schrik dat een label op haar zoon enkel negatieve effecten zou hebben, maar dankzij die gesprekken kreeg ze te horen dat er ook veel voordelen aan hingen. Daarnaast gaf het voor de zoon ook rust om te weten waarom bepaalde zaken zo moeilijk waren voor hem. De moeder vertelde ook dat ze na de gesprekken en de gemeente complimenten die ze van de studenten kreeg rond haar opvoedingsstijl en de inzet die ze toonde ten opzichte van haar kinderen, ze het ook van zich af kon schudden dat ze geen goede ouder was. Dit had voor haar nog het grootste effect. Ook een andere moeder gaf aan dat ze zich versterkt voelde als mama in het omgaan met de problemen van haar kinderen. De erkenning die ouders voelen door de studenten zorgt voor een vermindering van stress en een verhoging van het zelfvertrouwen. Voor een van de gezinnen waren het niet enkel de gesprekken maar ook het goede voorbeeld van de student dat voor de moeder een verschil maakte. De studente bleef erg rustig in haar gesprekken met de tienerdochter. De dochter reageerde hier ook rustig op. De moeder zegt nu dat ze zelf probeert rustiger te blijven en voelt dat dit verschil maakt in het contact met haar dochter.

2.8. Positieve bekrachtiging

Een constant aandachtspunt van de coaches en studenten is het welzijn van de kinderen. Net zoals zelfvertrouwen bij de ouders groeit, willen we ook dat de kinderen een positiever zelfbeeld krijgen. Hierin is complimenten en bevestiging krijgen van groot belang. Coaches en studenten gaan een echte voorbeeldrol aannemen en aan ouders tonen hoe ze ook de kleine stapjes kunnen belonen. De ouders willen dat de kinderen goede schoolresultaten halen en gaan hierdoor soms te veel druk leggen, zonder dit helemaal zelf te beseffen. Een vader vertelt: *"Ik sprak mijn zoon vaak aan tijdens het huiswerk maken en wees hem erop om proper te werken en mooi te schrijven. Ik merkte dat mijn zoon weerstand vertoonde en geen huiswerk meer wilde maken met mij. Ik wist niet hoe dat kwam en sprak hierover met de student. Zij wees mij erop dat het beter zou zijn om hem positiever aan te spreken en te bevestigen als hij deed wat ik wilde. Door hem complimenten te geven als hij mooi schrijft en proper werkt, is mijn zoon nu veel gemotiveerder en kunnen we samen huiswerk maken, zonder ruzie."* Eén van de vele voorbeelden waarbij de positieve bekrachtiging ervoor zorgt dat het kind meer motivatie en minder weerstand toont. Daarnaast focussen we ook op de lat iets lager te leggen naar de kinderen toe en hen te belonen als ze kleine groei vertonen. In datzelfde gezin gaat de vader na het huiswerk maken zonder weerstand nu even voetballen met zijn zoon, om hem te belonen voor zijn goede werk. Ongeveer 85% van de ouders geeft aan ook na de ondersteuning meer positieve bevestiging te geven aan hun kinderen en hebben de waarde van kleine, gemeente complimenten ingezien. Blijvende impact op het welzijn van de kinderen én hun ouders.

3. Conclusie impactonderzoek

De coaches en studenten hebben tijdens schooljaar 2023-2024 extra gefocust op het toeleiden naar andere organisaties. We merken dat de vragen van de gezinnen steeds complexer worden en ze vaker langdurige hulp nodig hebben. Dankzij het vertrouwen dat de studenten en coaches hen geven, staan ze open voor andere, meer gespecialiseerde hulpverlening. We blijven inzetten op die warme doorverwijzing en het leren kennen van andere organisaties die met hen kunnen meedenken naar oplossingen. Het welzijn van de kinderen en een goed contact met de school zijn de twee hoofdpunten van het schooljaar 2022-2023 en die goede resultaten trokken zich dit jaar door. Het grootste deel van de ouders heeft een goed contact met de leerkracht en school van hun kind en weet hoe ze de schoolagenda moeten gebruiken. We zien opnieuw een groei in het aantal ouders die na de ondersteuningsperiode beter weten hoe ze hun kinderen kunnen helpen bij het schoolwerk. Het blijft gezien hun achtergrond (vaak anderstalig en laaggeschoold), een moeilijkheid, maar meer dan 60 procent van de ouders geeft aan na de ondersteuningsperiode(s) voort te kunnen. De extra inzet van de studenten loont. Tot slot gaven heel wat ouders aan dat hun zelfvertrouwen gestegen was. Ze voelen zich zekerder als begeleider van het huiswerk, opvoeder en zorgdrager van hun kinderen. Mooie resultaten, die we willen doortrekken naar de volgende schooljaren!

Bijlage

Kompanjon	SCORE
Door Kompanjon leerde ik meerdere organisaties kennen waar ik bij terecht kan. vb. bibliotheek, Huis van het Kind, OCMW, opvoedingswinkel,...	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Zo ja, welke leerde je kennen?	
Na de ondersteuning van Kompanjon durf ik nu gemakkelijk de (zorg)juf aan te spreken als ik een vraag heb of als ik me zorgen maak.	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Na de ondersteuning van Kompanjon weet ik beter bij welke organisaties ik informatie kan vragen over school, opvoeding en vrije tijd	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Na de ondersteuning van Kompanjon vzw kan ik beter informatie opzoeken op het internet	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Na de ondersteuning van Kompanjon vzw ga ik zelf met mijn kind(eren) naar de bib of speltheek.	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Na de ondersteuning van Kompanjon weet ik beter hoe ik mijn kind(eren) kan helpen bij het huiswerk maken.	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Na de ondersteuning van Kompanjon kijk ik vaker in de schoolagenda van mijn kind(eren)	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Na de ondersteuning van Kompanjon zorg ik voor meer lees- en spelmateriaal in huis	1 – 2 – 3 – 4 – 5
Na de ondersteuning van Kompanjon vzw geef ik mijn kind(eren) meer positieve bevestiging, gemakkelijk een compliment. (Zeg ik dat ze iets goed deden). vb. Je doet dit goed, je bent goed bezig, duim omhoog,... Ik zie wat mijn kinderen goed doen.	1 – 2 – 3 – 4 – 5